

Nordisk
ministerråd

Samarbeidsprogram 2021–2024

Ministerrådet for fiskeri,
havbruk, jordbruk,
næringsmidler og skogbruk

Innhold

1. Forord	3
2. Innretning på det nordiske FJLS-samarbeidet	5
3. MR-FJLS' prioriteringer for perioden 2021–2024	8
4. Internasjonalt samarbeid	11
5. Likestilling, og barn og unge	12
6. Organisering i sektoren	14

FOTO: UNSPLASH

1. Forord

MR-FJLS er ministerråd for fiskeri, havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk. Hver for seg og samlet representerer dette sentrale økonomiske sektorer i de nordiske landene, og sett under ett skaper de biobaserte næringene betydelig økonomisk aktivitet og mer enn 2,2 millioner arbeidsplasser i Norden. Dette samarbeidsprogrammet handler om hvordan de nordiske landene samarbeider for å finne gode løsninger innen fiskeri, havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk (FJLS) de kommende fire årene.

De nordiske regjeringene har vedtatt en ny visjon for det nordiske samarbeidet: «Norden skal være verdens mest bærekraftige og integrerte region» innen 2030. Herunder er det definert 12 overgripende målsetninger som gjelder for perioden 2021–2024. FJLS-sektorene er sentrale for oppfyllelsen av visjonen og dens målsetninger. Gjennom bærekraftig utnyttelse av naturens ressurser skapes bærekraftig økonomisk aktivitet og arbeidsplasser i alle deler av regionen – samtidig med at natur og miljø beskyttes, noe som er en forutsetning for å drive de nordiske velferdssamfunnene.

Sentralt i oppdraget til FJLS-sektorene er produksjon av mat, biomasse, bioenergi og tilhørende tjenester, sunt kosthold, inkl. kunnskap og teknologi med fokus på innovasjon og digital integrering. Sektorene dekker et fundamentalt behov for nordiske borgere, de skaper store verdier, og de er betydelige eksportnæringer. I et globalt perspektiv bidrar Norden i stor grad til å forbedre globale matvaresystemer og -kjeder, idet man har noen av de mest effektive produksjonsmetodene med hensyn til ressursbruk, klimabelastning og svinn. Norden bidrar også i det globale arbeidet for bedre helse gjennom sunt og bærekraftig kosthold. Slik sett støtter MR-FJLS' initiativer opp om visjonens tre målsetninger om et grønnere, et mer konkurransedyktig og sosialt bærekraftig Norden.

De biobaserte næringene i Norden må langt på vei tilpasse seg like klimatiske og geografiske produksjonsfaktorer. I tillegg har de en viktig rolle med hensyn til klimaendringene gjennom systematisk arbeid for å redusere karbonavtrykket i produksjonen, samt gjennom karbonfangst og -lagring i jord, skog og i havet. Med en voksende befolkning og klimaendringer er Norden avhengig av at de biobaserte næringene opprettholder sin allerede høye innovasjonstakt for å bidra med gode løsninger som verden trenger. Den verdensomspennende pandemien covid-19 har vært en påminnelse om viktigheten av nordisk samarbeid for å sikre langsiktig resiliens i de nordiske FJLS-sektorene.

Samarbeidsprogrammet er styrende for sektorens virksomhet, samtidig som det skal ses i sammenheng med øvrige styrende dokumenter i Nordisk ministerråd, herunder især Vår Visjon 2030, samt nasjonale formannskapsprogrammer og øvrige tverrgående strategier for det nordiske samarbeidet, knyttet til likestilling, økt involvering av barn og unge og bærekraftig utvikling.

MR-FJLS er i seg selv et tverrsektorielt ministerråd hvor biobaserte næringer er den sterkeste fellesnevneren, og der sektorene sammen og hver for seg skaper grunnlag for bosetting og verdiskaping i hele Norden. Med MR-FJLS' fokus på bærekraftig nordisk bioøkonomi og

matvaresystemer de kommende fire årene skapes det kontinuitet fra sektorens mangeårige arbeid og samtidig nye, forsterkede ambisjoner i lys av den nye visjonen for Nordisk ministerråd om et konkurransedyktig, bærekraftig og integrert Norden.

FOTO: RITZAU/SCANPIX.DK

2. Innretning på det nordiske FJLS-samarbeidet

All virksomhet i Nordisk ministerråd skal bidra til å oppfylle Vår Visjon 2030 om at Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030. Dette samarbeidsprogrammet beskriver derfor hvordan FJLS-sektoren vil arbeide med de tre strategiske prioritetsområdene om et grønt Norden, et konkurransedyktig Norden og et sosialt bærekraftig Norden, og hvordan det bidras til å oppnå de 12 målene i handlingsplanen for 2021–2024 for å nå Vår Visjon 2030.

Visjonens 12 mål

Et grønt Norden. *Sammen vil vi fremme en grønn omstilling av samfunnene våre og arbeide for karbonnøytralitet og en bærekraftig sirkulær og biobasert økonomi.*

I 2021–24 vil Nordisk ministerråd fokusere spesielt på å:

1. styrke arbeidet med å forske på, utvikle og fremme løsninger som støtter opp under karbonnøytralitet og klimatilpasning, blant annet på transport-, bygg-, mat- og energiområdet
2. bidra til å sikre biologisk mangfold og bærekraftig bruk av Nordens natur og hav
3. fremme sirkulær og biobasert økonomi, bærekraftig og konkurransedyktig produksjon, bærekraftige matsystemer samt ressurseffektive og giftfrie kretsløp i Norden
4. gjøre det betydelig lettere og mer attraktivt for nordiske forbrukere å prioritere å velge sunt og miljø- og klimavennlig med felles satsing på bærekraftig forbruk
5. bidra til en positiv utvikling i det internasjonale miljø- og klimasamarbeidet, blant annet ved å fremme nordiske grønne løsninger i resten av verden

Et konkurransedyktig Norden. *Sammen vil vi fremme grønn vekst i Norden basert på kunnskap, innovasjon, mobilitet og digital integrering.*

I 2021–24 vil Nordisk ministerråd fokusere spesielt på å:

1. støtte opp om kunnskap og innovasjon og gjøre det enklere for bedrifter i hele Norden å fullt utnytte utviklingsmulighetene den grønne, teknologiske og digitale omstillingen og den voksende bioøkonomien skaper
2. utvikle kompetanse og velfungerende arbeidsmarkeder som imøtekommer kravene den grønne omstillingen og den digitale utviklingen stiller, og som støtter opp under den frie bevegelsen i Norden
3. utnytte digitalisering og utdanning til å knytte Norden enda tettere sammen

Et sosialt bærekraftig Norden. *Sammen vil vi fremme en inkluderende, likestilt og sammenhengende region med felles verdier og styrket kulturutveksling og velferd.*

I 2021–24 vil Nordisk ministerråd fokusere spesielt på å:

1. bidra til god, likestilt og trygg helse og velferd for alle
2. arbeide for at vi får alle nordiske borgere med på den grønne omstillingen og den digitale utviklingen, utnytte potensialene og motvirke at kløftene i samfunnet vokser som følge av transformasjonen
3. gi de nordiske sivilsamfunnene, og da spesielt barn og unge, en styrket stemme og involvering i det nordiske samarbeidet, og øke deres kjennskap til nabolandenes språk og kultur
4. bevare tilliten og sammenhengskraften i Norden, de felles verdiene og det nordiske fellesskapet med fokus på kultur, demokrati, likestilling, inkludering, ikke-diskriminering og ytringsfrihet

Vår visjon 2030

Styringsdokumenter

1: Vår visjon 2030

Målgruppe: Nordisk ministerråd

Tidsperiode: Frem til 2030

2: Handlingsplaner for grønt Norden, konkurransedyktig Norden, sosialt bærekraftig Norden

Målgruppe: Nordisk ministerråd

Tidsperiode: 2021–24

3: Tverrgående perspektiver

Målgruppe: Nordisk ministerråd

Tidsperiode: Opp til 6 år

4: Samarbeidsprogrammer

Målgruppe: Sektorspesifikt

Tidsperiode: 4-årig

Foruten Vår Visjon 2030 samt de tverrgående strategiene innen det nordiske samarbeidet legger MR-FJLS vekt på å bidra til oppfyllelsen av FNs 17 mål for bærekraftig utvikling. Ikke alle målene er like relevante for FJLS-sektorene, og derfor må arbeid og prioriteringer relateres til de mål og delmål som anses som viktigst. Målene som anses å ha særlig relevans for sektoren, er mål 2, 3, 6, 7, 8, 12, 13, 14 og 15.

FJLS-sektorene bidrar globalt til å løse mange av de største globale utfordringene, fra klimaendringer til resistensutvikling i sykdomsfremkallende bakterier og veksten i livsstilssykdommer. Dette betyr også at de nordiske landene gjennom FJLS-samarbeidet kan spille en viktig rolle gjennom å identifisere og iverksette nordiske løsninger på store samfunnsutfordringer og utbre dem til resten av verden. Således skal de nordiske landene i stigende grad utnytte sin felles styrkeposisjon til å fremme fellesnordiske interesser internasjonalt. De nordiske landene utgjør samlet en betydelig styrke på den internasjonale arenaen: økonomisk, kulturelt og samfunnsmessig.

Merk at matsikkerhet dekker både matsikkerhet/mattrygghet og matvareforsyningssikkerhet/tilstrekkelige matvarer. Merk også at fiskeri og akvakultur i FN er en del av begrepet «landbruk».

FOTO: UNSPLASH

3. MR-FJLS' prioriteringer for perioden 2021–2024

De nordiske landene har ulike styrker, men for samtlige gjelder at bioøkonomien er av stor eller avgjørende økonomisk betydning. Gjennom det nordiske samarbeidet har landene i regionen tatt ansvar for samarbeid om bærekraftig bruk av landenes bioressurser og -næringer, med mål om å gjøre disse sektorene mer verdiskapende, konkurransedyktige og sosialt bærekraftige. MR-FJLS er et tverrsektorielt ministerråd som omfatter de biobaserte sektorene fiskeri og akvakultur, jordbruk, næringsmidler og skogbruk. For å samle og skape synergier mellom disse områdene vil FJLS-sektoren de neste fire årene styrke samarbeidet for utvikling av en verdiskapende bærekraftig nordisk bioøkonomi og bærekraftige og trygge matvaresystemer.

Helhetlig forvaltning av nordiske ressurser

FJLS-sektorene omfatter bærekraftig produksjon av biomasse fra jord, hav og skog samt produktenes vei til markedet som matvarer, fôr, ingredienser, materialer, tekstiler, brennstoff eller ulike industrielle råvarer og produkter. Sektoren fokuserer på alle aspekter av bærekraft i disse verdikjedene og arbeider for styrket resiliens. MR-FJLS vil bidra til at Norden utnytter sin styrke med hensyn til tilgjengelighet av biobaserte ressurser, forvaltning, kunnskap og verdiskaping, og utnytter nye digitale teknologier. Her vil innhenting, tilgjengeliggjøring og deling av data mellom privat og offentlig sektor og mellom de nordiske landene kunne gi nye muligheter for utvikling. Slik skal FJLS-sektoren bidra til løsninger på noen av verdens største samfunnsutfordringer: bedre utnyttelse av ressurser, økt økonomisk verdiskaping, tilpasning til klimaendringene og gode klimaløsninger som også ivaretar et sunt kosthold, matsikkerhet og bærekraftige matsystemer, samt hindre tap av biodiversitet. De senere årene har de nordiske landene styrket samarbeidet om utfordringer knyttet til matsvinn i matvarekjeden. Fordelene ved effektiv og bærekraftig ressursforvaltning og bekjempelse av matsvinn i hele verdikjeden er opplagte fordi det frigjør ressurser som kan skape flere verdier, og man bidrar til langsiktig produksjonssikkerhet. FJLS-sektorens innsatser på dette området støtter især opp om Vår Visjons målsetninger om et grønt og konkurransedyktig Norden, herunder, men ikke begrenset til, mål 2, 3 og 6.

Bærekraftig bioøkonomi som driver for vekst og omstilling

Med bioøkonomi menes økonomisk verdiskaping gjennom bærekraftig forvaltning av fornybare biologiske ressurser og produksjon av mat, fôr, trevirkebaserte produkter, bioenergi, andre biobaserte produkter og økosystemtjenester som grunnlag for bl.a. bosetting og arbeidsplasser i rurale områder. Dette er et felt hvor det pågår en innovativ utvikling i de nordiske landene, både

innenfor den eksisterende primærproduksjonen og ved bedre utnyttelse av restprodukter som kan oppgraderes til produkter med høyere verdi. De neste årene skal Norden styrke samarbeidet om bioøkonomi, bl.a. gjennom å medvirke til å skape grobunn for ny teknologi og digitalisering – og gjennom å fremme viktigheten av kompetanse, rekruttering og likestilling. Sektoren vil derfor, i nært samarbeid med øvrige sektorer i Nordisk ministerråd, fokusere på hvordan bioøkonomi kan virke som drivkraft for vekst og grønn omstilling i rurale områder gjennom en særskilt satsing. Det vil også bli gjennomført en særskilt tverrgående innsats for å styrke Nordens arbeid med bærekraftig havøkonomi. FJLS-sektorens innsatser på dette området støtter særlig opp om Vår Visjons målsetning om et konkurransedyktig Norden, herunder, men ikke begrenset til, mål 6, 7 og 8.

Økt resiliens og minsket klimapåvirkning

Utslipp av drivhusgasser utgjør en stor trussel for Norden og for verden. Produksjon av mat og biomasse skaper også klimautslipp, men samtidig bidrar den voksende biomassen bl.a. i nordiske skoger til å redusere mengden av klimagasser ved å binde karbon og ved å erstatte fossilt baserte produkter. På nasjonalt nivå og innenfor det nordiske samarbeidet er det igangsatt aktiviteter som kartlegger handlingsrom og muligheter for klimatilpasning og utslippsreducerende tiltak. FJLS-sektorene vil styrke samarbeidet om disse utfordringene ved å bl.a. kartlegge sektorenes eksisterende klimautslipp og foreslå reducerende tiltak, støtte opp om økt biologisk karbonlagring i kombinasjon med å sikre biodiversitet og fremme og muliggjøre tilpasning til klimaendringer. Sektoren vil videre arbeide med å støtte forskning og å utvikle og utbrede kunnskap om dyrkings- og driftssystemer som kan gi positive biodiversitets-, miljø- og klimateffekter, samt styrke og oppskalere innsats for havbaserte løsninger. FJLS-sektorens innsatser på dette området støtter især opp om Vår Visjons målsetninger om et grønt Norden, herunder, men ikke begrenset til, mål 1 og 2.

Genetiske ressurser

NordGen er det fellesnordiske vitensenteret for plante-, husdyr- og skoggenetiske ressurser. NordGen er videre genbank for frø og planter og bidrar til bevaringsstrategier for genetisk mangfold for planter, husdyr og skogbruk. Frøsamlingen bidrar til resiliens og bærekraftige løsninger for å unngå tap av viktig biodiversitet, og til oppnåelse av klimaløsninger, robust mat- og førforsyning, nye proteinkilder og bedre helse samt økosystemtjenester. Gjennom NordGens arbeid vil de nordiske landene fortsette å karakterisere og evaluere frøsamlingen slik at flere data blir tilgjengelige for det nordiske samfunnet, bidra til å styrke den domestiserte biodiversiteten i Norden, og støtte landenes arbeid med å avle frem robuste og klimavennlige landbruksplanter og -dyr. FJLS-sektorens innsatser på dette området støtter især opp om Vår Visjons målsetning om et grønt Norden, herunder, men ikke begrenset til, mål 2.

Trygg mat, sunt kosthold og matglede

De nordiske landene har lenge samarbeidet tett på dette området. Trygg mat er en grunnleggende betingelse, og de nordiske landene legger kunnskapsbasert forvaltning til grunn for trygg, sunn og bærekraftig mat. En «jord/fjord til bord»-tankegang med god dyrehelse og -velferd som grunnlag for trygg mat er et kjerneelement i nordisk matproduksjon og en forutsetning for at de nordiske landene kan opprettholde og forbedre sitt ansvarlige medisinforsbruk med lave nivåer av antibiotikaresistens. Erfaringsutvekslingen mellom matmyndigheter på mattrygghetsområdet kommer til å fortsette for å sikre trygg mat, god fiske-, dyre- og plantehelse, effektiv forvaltning og ensartet implementering av EU-rettsakter som et nordisk konkurransefortrinn for å unngå unødige grensehindre. Arbeidet med reduksjon av matsvinn er også viktig i denne sammenheng. FJLS-sektorene vil derfor i perioden 2021–2024, i nært samarbeid med øvrige sektorer i Nordisk ministerråd, gjennomføre et særskilt prosjekt om bærekraftig livsstil samt bygge videre på og videreutvikle samarbeidet om Ny Nordisk Mat. De nordiske ernæringsanbefalingene (NNR) er fortsatt en grunnstein i samarbeidet, med en felles

handlingsplan, felles monitorering og et felles ernæringsmerke – Nøkkelhullet. Gode matvaner etableres tidlig, og innsatsen rettet mot barn og unge er derfor viktig. FJLS-sektorens innsatser på dette området støtter især opp om Vår Visjons målsetninger om et sosialt bærekraftig Norden, herunder, men ikke begrenset til, mål 4 og 9.

Nordiske ernæringsanbefalinger

De nordiske ernæringsanbefalinger (NNR) utgjør en viktig del av det vitenskapelige grunnlaget for nasjonale ernæringsanbefalingene og matvarebaserte kostråd i de nordiske landene. Slik sett bidrar anbefalingene også til visjonen om Norden som verdens mest bærekraftige og integrerte region. Nyere forskningsresultater og en bedre forståelse av bærekraftig matforbruk og -produksjon innebærer at det nå er behov for en ny vitenskapelig vurdering og oppdatering. Resultatet av dette arbeidet vil kunne ut i oppdaterte ernæringsanbefalinger med integrering av bærekraftshensyn i 2022.

FOTO: RITZAU/SCANPIX.DK

4. Internasjonalt samarbeid

De biobaserte næringene står sentralt i arbeidet for bærekraftig utvikling lokalt, regionalt og globalt. MR-FJLS støtter på ulike nivåer opp om internasjonalt engasjement og samarbeid, bl.a. EUs Østersjø-strategi hvor Nordisk ministerråds sekretariat innehar rollen som koordinator for Priority Area Bioeconomy, gjennom støtte til Large Ocean Nations-initiativet, samt bevaring av genetiske ressurser fra hele verden ved Svalbard globale frøhvelv. MR-FJLS kan også støtte opp om nordisk innsats ved større internasjonale arrangementer av relevans for sektorene, så som UN Food Systems Summit (2021), Global Bioeconomy Summit og FNs klimakonferanser (COP) samt biodiversitetskonferanser (CBD). Videre vil FJLS-sektoren fortsette samarbeidet om EU-relaterte og internasjonale spørsmål med henblikk på å fremme fellesnordiske synspunkter der dette er relevant. FJLS-sektorens innsatser på dette området støtter opp om Vår Visjons målsetninger på flere områder.

FOTO: UNSPLASH

5. Likestilling og barn og unge

MR-FJLS legger stor vekt på å bidra til ministerrådets tverrsektorielle strategier om hhv. likestilling og barn og unge. En ny analyse av likestilling i det nordiske skogbruket kommer til å legges til grunn for spesifikke tiltak på området, og forventes også å bli fulgt opp med tilsvarende utredninger innen de andre FJLS-sektorene. Med hensyn til barn og unge har samarbeidet under MR-FJLS tatt en rekke grep for å styrke inkludering av unge i sektorenes aktiviteter og beslutningsprosesser. Dette omfatter blant annet inkludering av en ungdomsrepresentant i styret for Samnordisk skogforskning, målrettede arrangementer (*match-making days*), ungdomsrepresentanter ved ulike internasjonale arrangementer og samarbeid med skoler og barnehager om utvikling av undervisningsmateriell om genetiske ressurser. MR-FJLS vil fortsette arbeidet med å systematisere unges involvering og deltagelse både i det faglige arbeidet og i beslutningsprosesser i sektoren. FJLS-sektorens innsatser på dette området støtter især opp om Vår Visjons målsetninger om et sosialt bærekraftig Norden, herunder, men ikke begrenset til, målene 11 og 12.

Det viktigste rommet i verden

Plantegenetiske ressurser er blant det mest verdifulle et samfunn kan ha. Gjennom årtusener har tallrike sorter blitt dyrket frem for at de skal passe til ulike vekstforhold: klima, jordsmonn, daglengde, sykdommer, skadedyr eller behov i samfunnet. Dette innebærer også at klimaendringer, nye sykdommer eller andre miljøforandringer kan ha omfattende innvirkning på matsikkerheten. Frøbanker representerer derfor en viktig innsats for å motvirke tap av biologisk mangfold. Den nordiske frøsamlingen ligger hos NordGen i Alnarp i Sverige. En sikkerhetskopi for disse frøene finnes i Danmark. Dessuten finnes det en ekstra sikkerhetskopi dypt inne i en fjellside bare 1200 km fra Nordpolen, i Svalbard globale frøhvelv. Frøhvelvet, som eies av den norske stat og driftes av Nordisk genressurscenter, inneholder sikkerhetskopier av mer enn 40 % av verdens frøsamlinger, i tilfelle en katastrofe skulle ramme originalene. Derfor sier vi gjerne at det er det viktigste rommet i verden. Du kan lese mer om [Svalbard globale frøhvelv og NordGen her](#).

Foto: Scanpix.dk

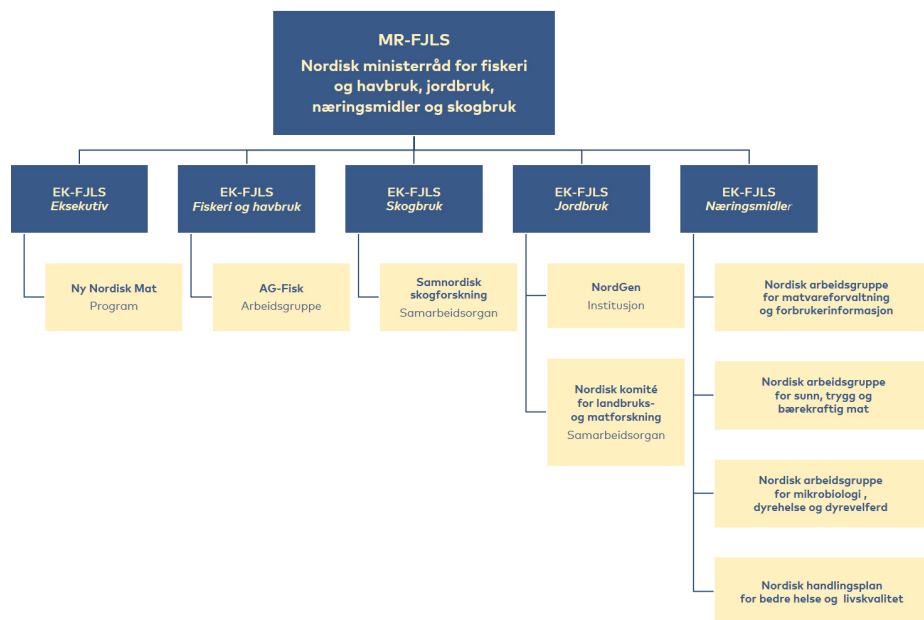

FOTO: UNSPLASH

6. Organisering i sektoren

Ministerrådets embetsmannsstruktur består av fem integrerte avdelinger: én eksekutivkomité og komiteer for hhv. fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk. Eksekutivkomiteen og de fire avdelingene har alle status som embetsmannskomite. Under MR-FJLS hører det nordiske instituttet Nordisk genressurssenter (NordGen), som ivaretar oppgaver med bevaring og utnyttelse av nordiske genressurser innenfor landbruk og skogbruk. Den underliggende strukturen er ulik mellom komiteene. Under EK-FJLS (Fiskeri og havbruk) hører Nordisk arbeidsgruppe for fiskeri og havbruk (AG-Fisk); under EK-FJLS (Jordbruk) hører samarbeidsorganet [Nordisk komité for landbruks- og matforskning \(NKJ\)](#), som har til formål å fremme og støtte nordisk forskningssamarbeid i jordbruks- og matsektorene; under EK-FJLS (Skogbruk) hører samarbeidsorganet [Samnordisk skogforskning \(SNS\)](#), som har som hovedformål å fremme forskningssamarbeid og nettverk for et bærekraftig skogbruk og anvendelse av skogressurser. Under EK-FJLS (Næringsmidler) hører tre arbeidsgrupper: Nordisk arbeidsgruppe for sunn, trygg og bærekraftig mat (HSSD), Nordisk arbeidsgruppe for matforvaltning og forbrukerinformasjon (NMF) og Nordisk arbeidsgruppe for mikrobiologi, dyrehelse og dyrevelferd (NMDD). Styringsgruppen for Ny Nordisk Mat hører under EK-FJLS (Eksekutiv).

Organisasjonsdiagram for MR-FJLS

Strategisk mandat for Nordisk genressurssenter (NordGen)

Nordisk genressurssenter (NordGen) er det fellesnordiske kunnskapssenteret for plante-, husdyr- og skoggenetiske ressurser samt fellesnordisk genbank for frø og planter. Institusjonens mandat er fastlagt i vedtektene, som er vedtatt av Nordisk ministerråd (MR-FJLS) 10. september 2014, og som trådte i kraft 1. januar 2015.

NordGen skal som kunnskapssenter og genbank fremme det nordiske samarbeidet om bærekraftig forvaltning, bruk og bevaring av genetiske ressurser til gagn for jordbruk, hagebruk, skogbruk og matvareproduksjon i Norden, inklusive relaterte miljøaspekter. NordGen skal være aktiv i utviklingen av samarbeidet med ulike brukergrupper i Norden og bidra til å utvikle kunnskaper om og forutsetningene for bærekraftig bruk av genetiske ressurser.

Som kunnskapssenter skal NordGen dessuten fremme samarbeidet mellom husdyr-, plante-, skog- og miljøområdet samt formidle kunnskap om og synliggjøre arbeidet med genetiske ressurser. Dessuten skal NordGen fremme forvaltningen og kompetanse innenfor de tre fagområdene.

NordGen skal ved behov bidra med teknisk rådgivning og informasjon til beslutningstakere i de nordiske landene i nasjonale, nordiske og internasjonale forhandlinger om bevaring og bærekraftig bruk av genetiske ressurser.

NordGen har et særskilt ansvar for bevaring og dokumentasjon av genetisk variasjon i nordisk materiale for å sikre det biologiske mangfoldet og en bærekraftig bruk av de genetiske ressursene. De nordiske landene vedtok allerede i 1979 at bevaring og tilrettelegging for utnyttelse av nasjonale plantegenetiske ressurser skulle ivaretas av en felles nordisk genbank for planter.

I Kalmar-deklarasjonen fra 2004 har de nordiske landene vedtatt grunnlaget for hvordan NordGen skal forvalte tilgang og rettigheter til genetiske ressurser. Alle aksjesjoner i genbanken,

med unntak av sikkerhetssamlinger som NordGen holder for andre genbanker, er under felles nordisk forvaltning og er et felles gode.

Genbankens frøsamling skal bidra til mer resiliens og nye løsninger for å unngå tap av biodiversitet og bidra til økt bruk av de genetiske ressursene for å oppnå bærekraftige klimaløsninger, robust matvare- og førforsyning inklusive nye proteinkilder, bærekraftige plantevalg i skogene, bedre helse og bærekraftige økosystemtjenester med mer. Samtidig skal man arbeide med å forbedre dokumentasjonen ved å karakterisere og evaluere frøsamlingen så mer data blir tilgjengelig for de nordiske samfunnene.

NordGen administrerer det såkalte Public Private Partnership for Pre-breeding (PPP), som har til formål å støtte utviklingen av nordisk planteforedling.

NordGen har det operasjonelle ansvaret for driften av Svalbard Global Seed Vault (SGSV) i partnerskap med Landbruks- og matdepartementet i Norge og Global Crop Diversity Trust.

Evaluering av samarbeidsprogrammet

FJLS-sektoren og samarbeidsområdene under ministerrådet gjennomfører evalueringer for å sikre effektiv og målrettet oppfølging av politiske signaler og prioriteringer. FJLS-sektoren vil gjennomføre en evaluering av samarbeidsprogrammet innen utgangen av programperioden. Evalueringen vil skje i tett dialog med landenes representanter i FJLS-samarbeidet, herunder de respektive fagkomiteene. Det legges også opp til at samtlige samarbeidsområder (arbeidsgrupper, samarbeidsorganer og institusjon) gjennomfører en ekstern evaluering innen 2024.

Oppsummerende tekst

Dette samarbeidsprogrammet beskriver de viktigste prioriteringene i 2021–2024 for Ministerrådet for fiskeri og akvakultur, jordbruk, næringsmidler og skogbruk. Programmet fokuserer på bærekraftig bioøkonomi og verdiskaping, bærekraftige og helsefremmende matvaresystemer i Norden og med tilhørende innsatser som alle støtter opp om visjonen om Norden som verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030. På samme tid bidrar det nordiske samarbeidet til å kunne løse mange av de viktigste globale utfordringene som verdens land er enige om å prioritere gjennom FNs 17 bærekraftsmål.

Om denne publikasjonen

Samarbeidsprogram FJLS 2021–2024

– ministerrådet for fiskeri, havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk

PolitikNord 2021:701

ISBN 978-92-893-6866-7 (PDF)

ISBN 978-92-893-6867-4 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politiknord2021-701>

© Nordisk ministerråd 2020

Layout: Mette Agger Tang

Forsidefotoer: Johnér (foto av korn er fra Unsplash.com)

Det nordiske samarbeidet

Det nordiske samarbeidet er en av verdens mest omfattende regionale samarbeidsformer. Samarbeidet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøyene, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbeidet er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en viktig medspiller i det europeiske og internasjonale samarbeidet. Det nordiske fellesskapet arbeider for et sterkt Norden i et sterkt Europa.

Det nordiske samarbeidet ønsker å styrke nordiske og regionale interesser og verdier i en global omverden. Felles verdier landene imellom bidrar til å styrke Nordens posisjon som en av verdens mest innovative og konkurransekraftige regioner.

Nordisk ministerråd

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 København

www.norden.org

Les flere nordiske publikasjoner: www.norden.org/no/publikasjoner

Sammenheng mellom samarbeidsprogrammet og *Vår visjon 2030*

All virksomhet i Nordisk ministerråd skal bidra til å oppfylle vår visjon om at Norden skal være verdens mest bærekraftige og integrerte region i 2030. Samarbeidsprogrammet beskriver hvordan sektoren vil arbeide med de tre strategiske prioriteringsområdene og bidra til å oppnå de 12 målene i handlingsplan 2021–24 for å nå Vår visjon 2030.

Les mer på norden.org

**Vår
visjon
2030**